

Koncept využívania inštitútu partnerstva vo výskumných projektoch v oblasti VaI

MŠVVaŠ SR v rámci intervenčnej logiky OPII, časti VaI a svojich kompetencií plánuje podporovať kolaboratívne výskumné projekty, pri ktorých by partneri mohli pochádzať aj mimo programového územia (každý projekt financovaný z EŠIF opísaný ako modelový príklad = operácia v zmysle terminológie nariadenia). V rámci takýchto kolaboratívnych projektov má byť umožnené, aby výskumné inštitúcie mimo programového územia (ale v rámci EÚ) mohli byť ako partneri priamo členmi konzorcií v jednotlivých projektoch. Tieto projekty budú mať nespochybniteľný, pozitívny prínos na programové územie (to znamená, že v zmysle všeobecného nariadenia bude každý takýto projekt predstavovať operáciu, ktorá je benefitom pre programové územie).

Tento prístup jednak nadväzuje na filozofiu podpory VaV kapacít v programovom období 2007 – 2013 zo strany MŠVVaŠ SR a súčasne jeho realizácia má zvýšiť kvalitu podporených projektov prostredníctvom podpory medzi-regionálnej vedeckej spolupráce v rámci ERA, ktorá je v plnom súlade s princípmi prezentovanými a vyžadovanými zo strany EÚ v nasledovných oblastiach:

- synergie a komplementarity s Horizontom 2020 a ďalšími relevantnými iniciatívami ERA;
- financovanie vybraných projektov s makro-regionálnym prístupom – ako je Stratégia EÚ pre dunajský región;
- zabezpečenie efektívneho využitia národných VaV kapacít, ktoré boli podporené/vybudované v programovom období 2007 – 2013 v rámci celého územia SR tak, aby boli podporené domény inteligentnej špecializácie RIS3 SK.

Cieľom tohto prístupu je zvýšiť kvalitu/excelentnosť, pridanú hodnotu a počet želaných výstupov VaV projektov (operácií) financovaných z EŠIF v SR.

Berúc do úvahy vyššie uvedené, využitie princípu partnerstva pre kolaboratívne VaV projekty v súlade s platnou legislatívou z oblasti EŠIF v OPII, časť “výskum” bolo plánované nasledovným spôsobom (neumožnenie realizácia projektov v tomto zmysle by zabránilo využívať EŠIF na podporu VaV vhodným a efektívnym spôsobom):

Model 1: Synergie a komplementarity s Horizontom 2020

SR plánuje financovať dobre hodnotené projekty z Horizontu 2020, ktoré ale z nedostatku finančných prostriedkov nebudú z Horizontu 2020 financované (ide o tzv. “shortlisted” projekty). Finančná podpora z EŠIF bude prichádzať do úvahy len v prípade, že sa projekt bude týkať domén inteligentnej špecializácie RIS3 SK. Keďže projekty predkladané v rámci výziev Horizontu 2020 budú mať spravidla aj zahraničných partnerov, z OPII (časť VaI) bude možné financovať iba časť projektu so slovenskou účasťou – za využitia časti zahraničných partnerov tak, aby aj táto časť projektu tvorila obsahový celok a malo význam ju financovať samostatne. Z pohľadu EŠIF takýto projekt/operácia – by bola financovaná z EŠIF - avšak ako nevyhnutná sa javí účasť medzinárodného partnera, resp. partnerov, ktorí patrili medzi partnerov aj originálneho projektu predloženého v rámci príslušnej výzvy Horizontu 2020. Časť finančných prostriedkov EŠIF by v tomto prípade bola využitá na financovania časti operácie mimo programového územia a umožňovala by zapojenie uvedeného typu medzinárodných partnerov v podobe výskumných inštitúcií z iných regiónov/členských štátov EÚ v pozícii priameho kolaboratívneho partnera projektu/ operácie. Oprávnené náklady takéhoto partnera, ktorý by svoju činnosť v rámci projektu realizoval mimo programové územie, boli najmä personálne náklady pre výskumníkov, spotrebný materiál a iné náklady súvisiace s realizovaním výskumných aktivít projektu a v obmedzenej miere určité odôvodnené požiadavky týkajúce sa prístrojového vybavenia. Operácia/projekt bude mať nespochybniteľný benefit pre programové územie a účasť partnera pochádzajúceho z iného regiónu mimo programového územia ako priameho partnera projektu by prispela aj k zvýšeniu kvality samotného projektu a tým pádom aj k jeho vyššej pridanej hodnote a výstupom v prospech programového územia.

Typickým konkrétnym príkladom, projektu, ktorý by mohol byť podporený v rámci tohto prístupu sú “shortlisted” projekty teamingu v rámci Horizontu 2020 podané inštitúciami zo SR.

Model 2: Kolaboratívne výskumné projekty v rámci Dunajského regiónu/Stratégie EÚ pre dunajský región

SR plánuje v rámci OPII (časť VaI) podporovať projekty/operácie, v rámci ktorých prijímateľ pochádza zo SR z programového územia - s kolaboratívnym partnerstvom zahŕňajúcim excelentné/renomované výskumné inštitúcie mimo programového územia – ale pochádzajúce z regiónov patriacich pod Stratégiu EÚ pre dunajský región v iných členských štátoch EÚ. OPII (časť VaI) by mal umožniť financovanie časti operácie formou podpory aktivít zahraničných partnerov mimo programového územia. Okrem toho, že to zvýši kvalitu samotnej operácie a tým pádom aj jej výsledky a celkový benefit pre programové územie, posilní to súčasne aj vedeckú spoluprácu v rámci Dunajskej stratégie. Oprávnené náklady takéhoto partnera, ktorý by svoju činnosť v rámci projektu realizoval mimo programového územia, budú najmä personálne náklady pre výskumníkov, spotrebný materiál a iné náklady súvisiace s realizovaním výskumných aktivít projektu. A opätovne je nespochybniteľné, že operácia/projekt bude mať nespochybniteľný benefit pre programové územie.

Model 3: Projekty/operácie zamerané na podporu výskumných centier a strategického dlhodobého výskumu ako kľúčových implementačných prvkov RIS3 SK

Príklad projektu typu 1 – výskumné centrá:

V rámci programového územia bude vyhlásená výzva na predkladanie projektov na podporu zriaďovania a prevádzky kolaboratívnych priemyselno-akademických výskumných centier. Každé podporené výskumné centrum bude musieť byť zamerané na jednu, alebo viac domén inteligentnej špecializácie RIS3 SK. S cieľom zvýšiť kvalitu projektov za pomoci účasti renomovaných výskumných inštitúcií z iných regiónov, resp. štátov EÚ je nevyhnutné aj v prípade týchto projektov umožniť priamu účasť partnerských inštitúcií z iných regiónov. V rámci tohto prístupu by boli z rozpočtu projektu financované aj úlohy partnerov – výskumných inštitúcií, mimo programového územia. Nebolo by to primárne zamerané na nákup prístrojov a technického vybavenia (výskumnej infraštruktúry) mimo programového územia, ale na financovanie výskumných aktivít partnera, ktoré budú realizované mimo programového územia a budú prospešné pre splnenie cieľov projektu v rámci programového územia (t. j. prijímateľ v programovom území bude definovať potreby/rozsah a obsahové zameranie operácie a časť operácie bude implementovaná ďalším partnerom mimo programového územia, ale v prospech programového územia).

Partner, resp. partneri mimo programového územia môžu pochádzať tak z BSK, ako aj z akéhokoľvek iného regiónu v rámci EÚ. Oprávnené náklady takéhoto partnera, ktorý by svoju činnosť v rámci projektu realizoval mimo programové územie, budú najmä personálne náklady pre výskumníkov, spotrebný materiál a iné náklady súvisiace s realizovaním výskumných aktivít projektu a v obmedzenej miere určité odôvodnené požiadavky týkajúce sa prístrojového vybavenia*.

Príklad projektu typu 2 – strategický dlhodobý výskum v doménach inteligentnej špecializácie RIS3 SK:

RIS3 SK a následný proces EDP definoval 5 domén inteligentnej špecializácie RIS3 SK:

- 1) Dopravné prostriedky pre 21. Storočie
- 2) Priemysel pre 21. Storočie
- 3) Digitálne Slovensko a kreatívny priemysel
- 4) Zdravie obyvateľstva a zdravotnícke technológie
- 5) Zdravé potraviny a životné prostredie

SR má podstatnú časť VaV technických/prístrojových a ľudských kapacít v uvedených doménach inteligentnej špecializácie umiestnených práve v BSK. Za predpokladu, že programové územie je v tomto prípade celé územie SR mimo BSK, tak výskumné inštitúcie v rámci programového územia nebudú schopné vytvoriť plnohodnotné konzorcium, ktoré pokryje svojimi technickými/prístrojovými a ľudskými kapacitami celú výskumnú tému takým spôsobom, že uvedený projekt/ operáciu bude možné označiť za dlhodobý strategický výskum celonárodného významu. Pre tento účel bude potrebné využiť aj kapacity výskumných inštitúcií ako partnerov konzorcia, ktoré sa nachádzajú mimo programového územia (či už v BSK, alebo aj v iných členských štátoch EÚ – aj pre tento typ projektov/operácií bude umožnená účasť aj partnerov – výskumné inštitúcie z iných členských štátov EÚ).

V rámci OPII (časť VaI) sa budú podporovať dlhodobé projekty zamerané na strategický výskum, ktorý bude realizovaný zmiešanými priemyselno-akademickými konzorciami. Cieľom realizácie projektov strategického výskumu je vybudovať partnerstvo najlepších výskumných tímov a inštitúcií pôsobiacich v príslušnej doméne inteligentnej špecializácie RIS3 SK tak, aby sa využil celonárodný potenciál, ako aj umožniť vybudovať priame partnerstvá s renomovanými výskumnými inštitúciami z ostatných členských štátov EÚ.

Uvádžeme nasledovný konkrétny príklad. Výzva na predkladanie projektov pre strategický dlhodobý výskum bude vyhlásená pre oblasť výskumu nových materiálov. Programové územie bude územie SR mimo BSK. Bude mimoriadne nevhodné aj z pohľadu očakávaných výsledkov a pridanej hodnoty podporených projektov, pokiaľ projekt nepokryje všetky želané obsahové smery materiálového výskumu, keďže výskumné kapacity BSK pôsobiace v tejto oblasti výskumu (resp. špičkové výskumné inštitúcie z iných štátov EÚ), sa nebudú môcť takýchto projektov zúčastniť ako kolaboratívni partneri – súčasť projektových konzorcií.

Partner, resp. partneri, ktorý budú realizovať aktivity projektu mimo programového územia môžu pochádzať tak z BSK, ako aj z hociktorého iného regiónu v rámci EÚ. V prípade, že v takomto type projektov nebude možné postupovať vyššie uvedeným spôsobom, podstatne to zníži potenciálny prínos a pridanú hodnotu strategického výskumu. Oprávnené náklady takéhoto partnera, ktorý by svoju činnosť v rámci projektu realizoval mimo programového územia, budú najmä personálne náklady pre výskumníkov, spotrebný materiál a iné náklady súvisiace s realizovaním výskumných aktivít projektu a v obmedzenej miere určité odôvodnené požiadavky týkajúce sa prístrojového vybavenia.*

Opätovne, prijímateľ v programovom území bude definovať potreby/rozsah a obsahové zameranie operácie a časť operácie bude implementovaná ďalším partnerom mimo programového územia, ale v prospech programového územia.

* VYSVETLENIE: Vyššie uvedený prístup má slúžiť aj na to, aby v rámci SR nedochádzalo k neefektívnemu a duplicitnému financovaniu výskumnej infraštruktúry z EŠIF. V rámci programového obdobia 2007 – 2013 SR budovalo výskumné infraštruktúry z OP VaV v rámci celého územia SR. Súčasne mnohé kľúčové výskumné inštitúcie majú svoje výskumné laboratória čiastočne v BSK, čiastočne v iných regiónoch SR.

V praxi bude dochádzať k situácii, keď napríklad výskumná inštitúcia, ktorá má výskumno-vývojovú infraštruktúru (napríklad konkrétne laboratória, ktoré boli vybudované v programovom období 2007 – 2013) v BSK (čo je v tomto prípade mimo programového územia) na realizáciu výskumných aktivít projektu, ktorý bude podporený v rámci výzvy mimo BSK. Takéto prístrojové vybavenie sa ale nebude nachádzať v programovom území v rámci SR a pritom bude potrebné na realizáciu výskumných aktivít projektu. Zámerom OPII (časť VaI) je umožniť využitie takýchto výskumných infraštruktúr v BSK na riešenie výskumných aktivít v rámci podporených projektov, pre ktoré bude programové územie mimo BSK. V opačnom prípade by zrejme došlo ku kúpe rovnakého prístrojového vybavenia mimo BSK, bez ohľadu na to, že takéto prístrojové vybavenie v BSK existuje a bolo zakúpené z OP VaV v programovom období 2007 – 2013. V praxi by toto bolo príkladom neefektívneho využitia EŠIF a aj neželanej duplicity v prístrojoch, ktoré nebudú v plnej miere využívané ani v programovom území (územie SR mimo BSK) a ani mimo programového územia (BSK).

V takýchto prípadoch – aj v záujme vyhnúť sa budovaniu duplicitných výskumných infraštruktúr/prístrojového vybavenia laboratórií - bude umožnené v rámci BSK realizovať aj nevyhnutnú modernizáciu častí laboratórií, aby mohli byť v plnej miere využívané pre projekty, ktorých programové územie je SR mimo BSK.